



УКРАЇНА

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ  
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНА АДМІНІСТРАЦІЯ

вул. Олексі Тихого, 6, м. Краматорськ, 84306, тел. (0626) 42-04-55

E-mail: donoda@dn.gov.ua

Веб-сайт: www.dn.gov.ua

10.02.2020 № 0.1/184-877/4-20  
На № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_

Народному депутату України  
Павленку Ю.О.

Про розгляд  
депутатського запиту

Шановний Юрію Олексійовичу!

На Ваш депутатський запит від 13.01.2020 вих.№149/2.2-50 надаємо інформацію щодо відмінності Донецької області від інших регіонів України в частині співвідношення усиновлення дітей громадянами України й іноземцями та причини переважання усиновлення дітей іноземними громадянами. Додаток: на 5 арк. в 1 прим.

З повагою

Голова облдержадміністрації,  
керівник обласної  
військово-цивільної адміністрації

П.О. Кириленко

Тимофеева Наталія Миколаївна (0626) 48 52 23

ДОНЕЦЬКА ОДА

0.1/184-877/4-20 від 10.02.2020



Додаток до листа  
Донецької облдержадміністрації,  
обласної військово - цивільної адміністрації  
від 10.02.20 № 0.1/189-877/4-20

### Інформація

щодо відмінності Донецької області від інших регіонів України в частині співвідношення усиновлення дітей громадянами України й іноземцями та причини переважання усиновлення дітей іноземними громадянами

Станом на 31.12.2019 на місцевому обліку дітей, які можуть бути усиновлені, в службах у справах дітей області перебувало 1087 дітей, що на 5% більше ніж у 2018 році, із них:

- мають братів та сестер - 673 дитини (62% від загальної кількості дітей, які перебувають на обліку, 2018 рік - 60%);
- дітей з інвалідністю - 142 (13,1%, в 2018 - 13,2%);
- дітей віком від 1 до 3 років - 37 (3,4%, показник 2018 року - 53 (5,1%);
- дітей до 5 років - 94 (8,6%, показник 2018 року - 95 (9,1%).

Із 1087 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що перебувають на обліку дітей, які можуть бути усиновлені, 556 влаштовані в прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу, із них дітей до 5 років без братів та сестер – 4 (0,7%), показник 2018 року - 502 дитини, до 5 років – 6 (1,2%).

У 2019 році на обліку кандидатів в усиновлювачі у службах у справах дітей області перебувало 74 подружніх пари та одиноких громадян, які бажали усиновити 88 дітей, із них 38 дітей віком до 3 років, 25 - до 5 років, без братів і сестер та інвалідності (у 2018 році відповідно 85 кандидатів - 91 дитина, із них 40 дітей віком до 3 років, 27 - до 5 років).

У зв'язку з цим, у 2019 році 38 кандидатів в усиновлювачі (у 2018 році – 31) були зняті з обліку так як що закінчився строк дії висновку про можливість бути усиновлювачами, на підставі наданих кандидатами відповідних заяв, у зв'язку з чим майже третина кандидатів не реалізувала своє право усиновити дитину. Основними причинами зняття з обліку кандидатів є відсутність на обліку дітей, яких би вони бажали усиновити, а саме: 1 дитину віком від 0 до 3 років, відносно здорову. Крім того, правові підстави для усиновлення дитини, яка виховується в ПС, ДБСТ, часто виникають значно пізніше, ніж підстави для її влаштування до сімейних форм виховання. І коли, нарешті, дитину можливо усиновити, встановлення кандидатом в усиновлювачі з нею контакту практично неможливе, бо це пов'язано з психологічною травмою для дитини, яка вже звикла до прийомних батьків чи батьків-вихователів. Так, в 2018-2019 роках службою у справах дітей облдержадміністрації було видано 17 направлень кандидатам в усиновлювачі на встановлення контакту з дітьми, які виховувалися в прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу. Із них 6 дітей було усиновлено, з 11 дітьми кандидатам в усиновлювачі контакт встановити не вдалося.



Крім того, складні соціально-економічні умови в регіоні, проведення Операції Об'єднаних Сил і заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, зменшення реальних доходів потенційних усиновлювачів негативно вплинули на активність національного усиновителя. Також за останні роки значно зросли виплати державної соціальної допомоги на дітей, які перебувають під опікою, піклуванням, в прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу, відповідно зросло і грошове забезпечення за надання соціальних послуг батькам-вихователям, прийомним батькам. Вже за рік виплати на дитину, яка перебуває під опікою, піклуванням, в прийомній сім'ї або дитячому будинку сімейного типу, перевищують грошову допомогу при усиновленні дитини. Враховуючи вищезазначене, все більше потенційних усиновлювачів, керуючись інтересами дитини, віддають перевагу іншим формам влаштування дитини в свою сім'ю, більше грошей – більше можливостей для гармонійного розвитку дитини.

Разом з тим, відсутні правові механізми запобігання влаштуванню дітей під опіку, піклування громадян, які не є родичами, або осіб, з якими у дитини склалися близькі стосунки. Такі громадяни, згідно діючого законодавства, після встановлення опіки, піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, мають право не надавати згоду на усиновлення підопічних дітей.

Ознайомлення іноземних кандидатів в усиновлювачі з інформацією про дітей, які можуть бути усиновлені, та видачу їм направлень для знайомства з дитиною здійснює виключно Міністерство соціальної політики.

За підсумками 2019 року в області усиновлено 160 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (на 25,6% більше в порівнянні з 2018 роком), з них громадянами України – 83 дитини, що на 31 дитину більше, ніж за аналогічний період 2018 року, та іноземцями - 77 дітей, що на 10 більше, ніж у минулому році.

Службою у справах дітей облдержадміністрації здійснено моніторинг усиновлення дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у 2018-2019 роках за наступними критеріями:

Усиновлення за віковою характеристикою дітей

	Усього дітей	з них віком				
		до 1 року	1-2 роки	3-5 років	6-10 років	11-17 років
2018 рік усиновлено 119 дітей, із них:						
- громадянами України	52	19	16	10	5	2
- іноземними громадянами	67	0	1	10	25	31
2019 рік усиновлено 160 дітей, із них:						
- громадянами України	83	21	32	16	11	3
- іноземними громадянами	77	0	5	12	19	41

## Усиновлення дітей з особливими потребами

	Усього дітей	з них віком				
		до 1 року	1-2 роки	3-5 років	6-10 років	11-17 років
2018 рік усиновлено 9 дітей, із них:						
- громадянами України	1	0	0	0	1	0
- іноземними громадянами	8	0	1	4	1	2
2019 рік усиновлено 13 дітей, із них:						
- громадянами України	0	0	0	0	0	0
- іноземними громадянами	13	0	2	3	4	4

## Усиновлення дітей родинними групами

	Усього дітей	з них групами			
		по 2 дитини	по 3 дитини	по 4 дитини	по 5 дітей
2018 рік усиновлено 46 дітей, із них:					
- громадянами України	4	2	0	0	0
- іноземними громадянами	42	11	4	2	0
2019 рік усиновлено 65 дітей, із них:					
- громадянами України	16	5	2	0	0
- іноземними громадянами	49	11	6	1	1

Виходячи з вищезазначеного, іноземними громадянами усиновлюються переважна більшість дітей віком від 11 до 17 років, з особливими потребами та у складі родинних груп. Громадянами України, як правило, усиновлюються діти віком від 0 до 5 років, без братів та сестер і особливих потреб.

У межах проекту «Кожна дитина мріє про родину» з 2017 року в службі у справах дітей облдержадміністрації працює офіційний сайт [ssd.dn.gov.ua](http://ssd.dn.gov.ua), який створений з метою пропагування усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштування дітей до сімейних форм виховання; надання правової допомоги громадянам, методичної та практичної допомоги службам у справах дітей області. На офіційному сайті служби у справах дітей облдержадміністрації розміщуються фото дітей, які підлягають влаштуванню до сімейних форм виховання, висвітлюється діяльність служб у справах дітей області з питань забезпечення захисту прав, свобод і законних інтересів дітей тощо.

З метою популяризації національного усиновлення, активізації та формування культури усиновлення дітей старшого віку, соціальної підтримки сімей усиновителів, підвищення її позитивного іміджу та поширення інформації,

дозволеної в рамках законодавства, про дітей, які можуть бути усиновлені, в області щороку виготовляються буклети, брошури, інформаційні листи та плакати відповідної тематики, які розповсюджено серед населення регіону.

Для забезпечення права дітей – сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на влаштування до сімейних форм виховання постійно проводиться фото та відео зйомки дітей, у тому числі переміщених з окупованої території, та територій, які тимчасово не контролюються українською владою. Благодійним фондом «Зміни одне життя – Україна» та «Сирітству – ні!», матеріали яких розміщуються на порталах фондів.

Щодо виведення дітей з сімейних форм виховання внаслідок відсутності взаєморозуміння між дітьми та прийомними батьками, батьками-вихователями, а також через неналежне виконання прийомними батьками своїх повноважень, повідомляємо.

Протягом 2018-2019 років з причини відсутності взаєморозуміння між дітьми і прийомними батьками, батьками-вихователями виведено 10 дітей, з причини неналежного виконання прийомними батьками своїх повноважень виведено 8 дітей.

Слід зазначити, що попередньо, перед виведенням із прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу з дітьми та прийомними батьками, батьками-вихователями проводилась профілактична робота психологами центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, спеціалістами служб у справах дітей з метою з'ясування причини конфлікту та його врегулювання, здійснювалася корекція поведінки батьків та дітей. Усі випадки розглядалися на засіданнях комісії з питань захисту прав дитини виконкомів міських рад та райдержадміністрацій. І тільки після вичерпних заходів щодо вирішення конфліктної ситуації, з урахуванням інтересів дітей, приймалися рішення про їх виведення.

Також повідомляємо, що протягом 2019 року з метою здійснення контролю за станом утримання та виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу, службою у справах дітей облдержадміністрації під час планових перевірок було перевірено умови утримання та виховання дітей в 21 прийомній сім'ї та 21 дитячому будинку сімейного типу, в яких виховується 163 дитини зазначеної категорії. В ході співбесіди з прийомними батьками, батьками-вихователями було з'ясовано декілька основних причин, з яких функціонуючі прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу після випуску дітей не бажають довлаштовувати дітей і припиняють своє функціонування. Одна з причин – це, так зване, «вигорання батьків» або психологічна втома. Інша, не менш важлива причина, - недостатні соціальні виплати на дітей-вихованців та прийомних дітей.

З метою недопущення випадків відсутності взаєморозуміння між дітьми та прийомними батьками, батьками-вихователями, неналежного виконання прийомними батьками своїх повноважень Донецький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді проводить тренінги з підвищення виховного потенціалу прийомних батьків, навчання та перепідготовку опікунів,

підкувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів, патронатних вихователів.

У 2019 році проведено 10 навчань потенційних усиновлювачів, опікунів, підкувальників і прийомних батьків. Унаслідок проведеної роботи 154 особи пройшли навчання і визначилися щодо форми сімейного виховання: потенційних опікунів, підкувальників – 118 осіб; потенційних прийомних батьків – 36 осіб. Також у 2019 році було проведено 11 тренінгів з підвищення виховного потенціалу для загальної кількості 185 осіб.

З метою підтримки альтернативних форм сімейного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, з обласного бюджету протягом 2018-2019 років було виділено 950,0 тис. грн на облаштування меблями та побутовою технікою 19 новостворених дитячих будинків сімейного типу, житло для яких придбано за кошти субвенції з державного бюджету.

У 2019 році на умовах співфінансування з обласного та місцевих бюджетів (50/50) було придбано 7 автомобілів для дитячих будинків сімейного типу, що функціонують на території Донецької області, в яких виховуються 8 і більше дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, на загальну суму 6554,0 тис. грн.

Питання захисту прав дітей та їх законних інтересів перебуває на постійному контролі облдержадміністрації.

Начальник служби у справах дітей  
облдержадміністрації

Н.М. Тимофеева